

מרכז המידע למודיעין ולטרור במרכז
למורשת המודיעין (מל"מ)

חדשות הטרור והסכסוך הישראלי-פלסטיני

(12-18 במאי 2009)

ח'אלד משעל, מנהיג חמאס, בנאום במחנה פליטים בקרבת דמשק לרגל "יום הנכבה". הכתובת שברקע: "ההתנגדות היא דרכנו לשחרור [פלסטין] ולשיבה" (רויטרס, 14 במאי. צילום: ח'אלד אל-ח'רירי)

עיקרי הדו"ח

- מגמת הרגיעה בנגב המערבי נמשכת. בשבוע החולף לא בוצע ירי רקטות ופצצות מרגמה. גם ביהודה ושומרון לא היו אירועי טרור ראויים לציון.
- "יום הנכבה" (הקמת מדינת ישראל, "יום האסון" בראייה הפלסטינית) צוין ביהודה ושומרון ורצועת עזה בעצרות, תהלוכות ופעולות מחאה. כמידי שנה, המסר המרכזי באירועים הללו היה התביעה למימוש "זכות השיבה", קרי- השבת הפליטים הפלסטיניים לשטח מדינת ישראל (תוך שינוי צביונה כמדינה בעלת אופי יהודי). חמאס, מצידה שבה והדגישה דבקותה בדרך ה"התנגדות" (קרי, הטרור) כאמצעי ל"שחרור" כל פלסטין והשגת "הזכויות" הפלסטיניות. ח'אלד משעל, מנהיג חמאס, הדגיש בנאום שנשא לרגל "יום הנכבה": "לא נכיר בישראל, לא ננח את ההתנגדות (קרי, את דרך הטרור) ולא נתחייב להסכמים שנחתמו" (אלג'זירה, 15 במאי).

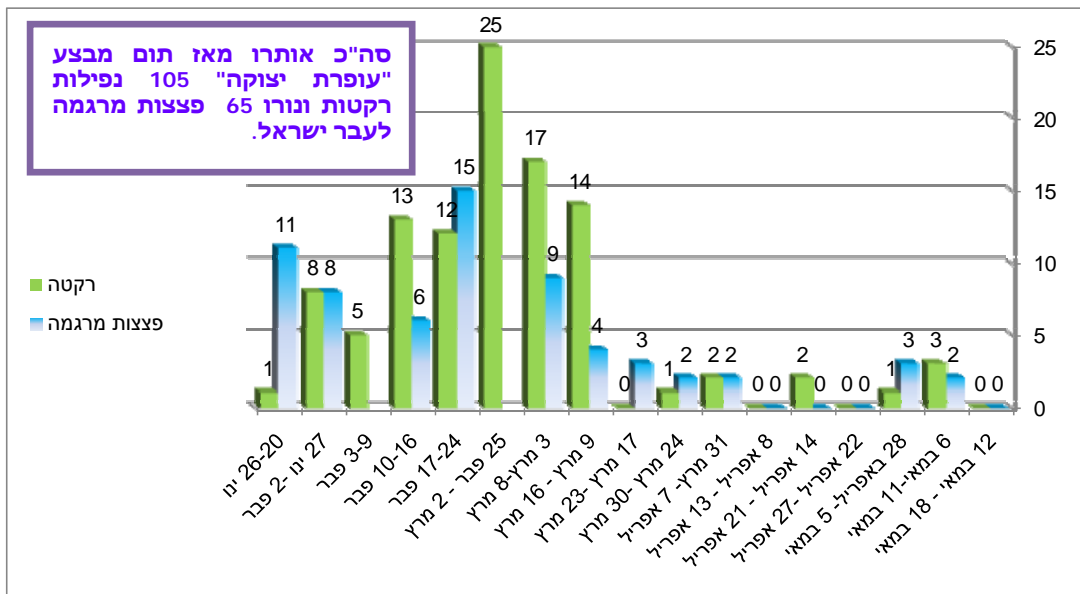
אירועים בולטים בשטח

רצועת עזה

ירי רקטות ופצצות מרגמה

- במהלך השבוע החולף לא בוצע ירי רקטות ופצצות מרגמה לעבר יישובי הנגב המערבי.

ירי רקטות ופצצות מרגמה מאז תום מבצע "עופרת יצוקה"

פיצוץ מטענים דרומית למעבר ארז

- שני מטענים התפוצצו בשטח רצועת עזה כ-2 ק"מ דרומית מזרחית למעבר ארז. לא היו נפגעים. המטענים נועדו ככל הנראה לפגוע בכוחות צה"ל, שביצעו פעילות סיכול ומנע באזור (17 במאי). גדודי אבו עלי מצטפא, הזרוע הצבאית של חזית עממית, ופלוגות ירושלים הזרוע הצבאית של הג'יהאד האסלאמי בפלסטין נטלו אחריות משותפת לפיצוץ המטענים, שבוצע לטענתם נגד שני ג'יפים של צה"ל (אתר האינטרנט של גדודי אבו עלי מצטפא, 17 במאי).

מעצר מסתננים בגבול ישראל מצרים

- כוחות צה"ל שעסקו בפעילות בטחון שוטף בגבול ישראל מצרים עצרו (17 במאי) שני מסתננים שהגיעו מרצועת עזה. השניים היו בדרכם מרצועת עזה דרך סיני לישראל (דובר צה"ל, 17 במאי).

רצועת עזה לאחר מבצע "עופרת יצוקה"

המעברים שבין ישראל לרצועת עזה

- בשבוע החולף נמשך מעבר סיוע הומאניטארי במעברים שבין ישראל לרצועת עזה. מעל ל- 150 משאיות עברו בממוצע בכל יום במעברים כרם שלום וקרני. כמו כן, נמשכה העברת סולר לתחנת הכוח בעזה וכן גז בישול במסוף הדלקים בנחל עז.
- ב- 16 במאי נפתח מעבר רפיח לתנועה. במהלך היום עברו כ-450 פלסטינים מרצועת עזה למצרים. כמו כן, נכנסו לרצועה כ- 15 משאיות הנושאות תרופות, 12 משאיות הנושאות מוצרי חלב, 7 אמבולנסים ומשאית מזון (ערוץ אלאקצא, 16 במאי).

"תעשיית המנהרות"

- העיתון אלקדס אלערבי דיווח (15 במאי) כי מנגנוני הביטחון של מצרים איתרו 266 רקטות ושלושה טילים נגד מטוסים במחבוא באזור הגבול עם ישראל, לפי ההערכות, הנשק יועד להברחה לעזה. לפי הדיווח, באותו מצבור באזור א-סבאחה בצפון סיני נמצאו גם 43 מוקשים נגד אדם, 51 פגזים, 21 רימונים ו-178 כדורי מקלע. כמו כן נמסר כי כוחות הביטחון המצריים פוצצו מספר מנהרות שנחשפו על גבול מצרים ורצועת עזה (אליום אלסאבע, 17 במאי). כמו כן דווח כי ב-14 במאי כ-400 חיילים מצרים תגברו את איזור צפון סיני (אליום אלסאבע, 14 במאי).
- למרות הפעילות המצרית **נמשכות ההברחות לרצועת עזה**. ערוץ אלערביה פרסם כתבת תחקיר (15 במאי) המציגה את אופן פעילותן של המנהרות בגבול רצועת עזה ומצרים. להלן עיקרי הכתבה:
 - כתב הערוץ אלערביה, ואיל' עזאם, סייר ברפיח המצרית, בשוק בו נמכרות הסחורות המועברות לרצועת עזה במנהרות. בכתבה נאמר כי שוק זה מהווה המקור העיקרי לאספקת הדלק לרצועה.
 - כ- 10,000 איש עובדים ב"תעשיית המנהרות" מידי יום. שווי הסחר דרך המנהרות מוערך בכ- 200 מליון דולרים מידי שנה.
 - לאורך הגבול שאורכו כ- 3 ק"מ, נחפרו כ- 800 מנהרות. על פי הכתבה שוקמו מרבית המנהרות אשר הותקפו במהלך מבצע "עופרת יצוקה".
 - מבריחים שרואיינו טענו כי ניתן כיום לבנות מנהרה בתוך 10-15 יום. אחד המבריחים סיפר כי המנהרות מסתיימות בבניין, חורשה, לול וכדומה.

חמאס מאיימת בחטיפת חיילי צה"ל נוספים

- ב- 14 במאי התקיימה קבלת פנים בשכונת אלתפאח בעזה לכבוד אסיר, ששוחרר מישראל. במהלך העצרת נשא דברים, דובר חמאס, **פוזי ברהום**, בהם אמר כי המו"מ בין ישראל לרשות הפלסטינית "קובר את נושא האסירים, ירושלים והפליטים". הוא הוסיף כי "ההתנגדות (ארגוני הטרור) תחזיר את כל האסירים למשפחותיהם **באמצעות חטיפת חיילים נוספים**..." (אתר אלקסאם, 14 במאי).

חמאס מהדקת את הפיקוח על ארגוני הסיוע ברצועה

■ חמאס החליטה להדק את הפיקוח על ארגוני הסיוע הזרים הפועלים ברצועת עזה. תת שר הרווחה בממשל חמאס, צבחי רצ'ואן, אמר כי משרד הרווחה (של חמאס) הוא האחראי על סיוע החירום. הוא איים על המוסדות הבינלאומיים כי חופש הפעולה שלהם ברצועה לא יימשך מעתה ואילך. לדבריו, בכל מדינה בעולם משרד הרווחה הוא האחראי על הענקת הסיוע, ולפיכך אין זה מתקבל על הדעת שיתעלמו ממנו (אתר מרכז אלמיזאן לזכויות אדם, 13 במאי). הודעה זו, שניתנה על רקע מתחים בין חמאס לאונר"א, משקפת להערכתנו עניינה של חמאס **לשלוט על הסיוע הבינלאומי המועבר לרצועה במגמה לנצלו לצרכיה הפוליטיים** ובראש ובראשונה העמקת אחיזתה על האוכלוסייה.

הזירה המדינית

ביקור האפיפיור בבית לחם

■ ביקורו של האפיפיור בנדיקטוס ה-16 בישראל ובשטחי הרשות הפלסטינית, נתפס ע"י הפלסטינים כהזדמנות להפקת רווחים הסברתיים ופוליטיים ולניגוח ישראל בכל הנוגע למכלול סוגיות ובפרט הנושא הטעון של **הריבונות על ירושלים**¹.

■ הדבר מצא ביטוי האפיפיור בבית לחם ב-13 במאי. לאחר הביקור בבית לחם ערך האפיפיור ביקור במחנה הפליטים אל עאידה, שם הוא נפגש האפיפיור עם יו"ר הרשות הפלסטינים ובכירים נוספים **בטקס שנערך על בימה הצופה אל גדר הפרדה**. בטקס נשא אבו מאזן נאומו בו אמר: "יש מי שמקים גדר הפרדה על חשבון גשרי חיבור, ומשתמש בכוח הכיבוש כדי לכפות על הנוצרים והמוסלמים במדינה הזאת להגר..." אבו מאזן טען בנאומו כי ישראל מערימה קשיים על התנועה למקומות הקדושים וכי היא מפקיעה האדמות לצורך הקמת הגדר (הטלוויזיה הפלסטינית, 18 במאי).

האפיפיור ויו"ר הרשות הפלסטינית אבו מאזן (הטלוויזיה הפלסטינית, 13 במאי)

¹ לפרטים נוספים אודות ביקורו של האפיפיור בישראל וברשות הפלסטינית, ראו לקט מידע: "ביקור האפיפיור נוצל ע"י הרשות הפלסטינית להשגת רווחים הסברתיים ופוליטיים ולניגוח ישראל בעיקר בכל הקשור לנושא הריבונות על ירושלים".
http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/Hebrew/heb_n/html/ipc_030.htm

הזירה הפנים-פלסטינית

הדיאלוג הפנים-פלסטיני

■ סבב השיחות החמישי בין פתח לחמאס נפתח בקהיר ב-16 במאי. ברקע התנהלו חילופי האשמות בין הצדדים סביב מעצר פעילי חמאס ביהודה ושומרון והתנכלויות חמאס כלפי פתח ברצועה. הצהרת אבו מאזן על כוונתו להקים ממשלת מעבר הוסיפה שמן על המדורה. המצרים לוחצים על שני הצדדים להגיע לפיוס עד ראשית חודש יולי ועמר סלימאן, ראש המודיעין הכללי, אף הבטיח כי אם תושג הסכמה ייפתח מעבר רפיח באופן קבוע ורצוף (אלג'זירה, 17 במאי). בתקשורת הערבית והפלסטינית דווח כי בסבב השיחות הנוכחי הושגו הסכמות סביב מספר נושאים אך דומה כי הפערים העמוקים בין פתח לחמאס נותרו בעינם.

הודעת אבו מאזן על כוונתו להקים ממשלת מעבר

■ ב-11 במאי נשא אבו מאזן, יו"ר הרשות הפלסטינית, נאום בפני הנהגת פתח ביהודה ושומרון. בנאומו התייחס לכישלון הדיאלוג הלאומי בין פתח לחמאס והודיע על ההחלטה **להרכיב ממשלת מעבר ב-48 השעות הקרובות**.

■ הודעת אבו מאזן **לא יצאה לפועל** בשל חילוקי דעות בפתח וברשות הפלסטינית אשר גרמו לדחיית הקמת הממשלה. "מקורות בראמאללה" דיווחו כי בין סלאם פיאצ', ראש הממשלה המיועד, לבין אבו מאזן התגלו מחלוקות סביב איוש מספר תיקים בממשלה בעיקר זה של שרי החוץ והפנים (אלחיאת; אלג'רידה, 15 במאי). זאת ועוד, בקרב אנשי פתח התגלתה התנגדות להצגת מועמדותו של סלאם פיאצ' פעם נוספת לראשות הממשלה (סוכנות מען, 13 במאי). כמו כן, נשמעו קולות בפתח, שלא למנות ממשלה ולהמתין לתוצאות הדיאלוג הפנים-פלסטיני המתנהל בקהיר.

אירועי "יום הנכבה" (14 במאי)

יהודה ושומרון

■ אירועי יום השנה ה-61 להקמת מדינת ישראל, יום "הנכבה" ("האסון") בראייה הפלסטינית, צוינו ביהודה ושומרון בעצרות, תהלוכות ופעולות מחאה נגד גדר הביטחון במוקדי החיכוך המסורתיים. ההשתתפות באירועים הללו, שהתקיימו ב-14 וב-15 במאי, הייתה דלה ומספר פעילויות אף בוטלו לנוכח חוסר העניין בקרב האוכלוסייה. האירוע המרכזי היה תהלוכה ("צעדת השיבה") ועצרת בראמאללה, בהשתתפות כ-10,000 אנשים, שהגיעו מרחבי יהודה ושומרון.

■ **המסר המרכזי** שהודגש באירועי "יום הנכבה", בנאומים ובמאמרים בתקשורת היה התביעה **למימוש "זכות השיבה"**, קרי, שיבת הפליטים הפלסטינים לשטח מדינת ישראל (מתכון לחיסולה של ישראל כמדינה בעלת אופי יהודי). **אבו מאזן**, בנאום לקראת "יום הנכבה", הדגיש כי הפלסטינים דבקים ב"עקרונות היסוד" שאין לוותר עליהם שבמרכזם הקמת מדינה עצמאית שבירתה ירושלים ו"מימוש זכות השיבה לפליטים" בהתאם להחלטת האו"ם 194 (ופא, 14 במאי). במסגרת אירועי "יום הנכבה" נערכו פעילויות ברחבי יהודה ושומרון, שמטרתן שימור הזיכרון והזיקה של הפליטים הפלסטינים למקומות בהם התגוררו בישראל, למשל: קריאת 106 רחובות בראמאללה על

שם כפרים ש"נכבשו" ב-1948; הקרנת סרטים תיעודיים אודות המקומות בישראל בהם התגוררו הפליטים; התקנת מפתחות סמליים של הבתים, שננטשו ע"י הפליטים ב-1948, כסמל לכוונתם לשוב לבתיהם ("מפתחות השיבה").

■ לרגל אירועי "יום הנכבה" פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הפלסטינית דו"ח מטעמה בו נטען כי מספרם של הפלסטינים בשטחי "פלסטין ההיסטורית" עתיד להשתוות לזה של היהודים החיים בישראל בשנת 2016. לדברי הדו"ח מתגוררים כיום ביהודה, שומרון, רצועת עזה וישראל 5.1 מליון פלסטינים לעומת 5.6 מליון יהודים. עוד נמסר בדו"ח כי כיום מונה האוכלוסייה הפלסטינית בעולם 10.6 מליון אנשים, פי שמונה ממספר הפלסטינים בשנת 1948.

רצועת עזה

■ ברצועת עזה התקיימו תהלוכות ועצרות לרגל "יום הנכבה". האירועים התנהלו בשליטת החמאס תוך מניעת פעילויות נפרדות של פתח ברחבי הרצועה². העצרת המרכזית התקיימה בבית חאנון שבצפון הרצועה, בהשתתפות כאלף מתומכי התנועה. בכיר חמאס, אחמד בחר, שנאם בעצרת בבית חאנון הדגיש כי "זכות השיבה" הינה "מקודשת" וכל המוותר עליה הינו בוגד. בהודעה לעיתונות שהפיצה חמאס לרגל "יום הנכבה" היא חזרה על עקרונות היסוד המוכרים שלה: "פלסטין היא מדינה ערבית ואסלאמית"; לישראל אין לגיטימציה להתקיים על אדמה פלסטינית; החמאס דבקה בג'האד וב"התנגדות" (קרי, בדרך הטרור); "זכות השיבה היא זכות שאין להתפשר עליה"; חמאס אינה מכירה בשום יוזמה או הסכם, הכרוכים בויתור על "זכות השיבה" (Palestine-info, 14 במאי).

עצרת חמאס בעזה לציון "יום הנכבה" (אלג'זירה, 15 במאי)

סוריה ולבנון

■ במחנה פליטים שבקרבת **דמשק** התקיימה ב-14 במאי עצרת לרגל "יום הנכבה" בה נאם יו"ר הלשכה המדינית ח'אלד משעל. בנאומו הוא שב והדגיש כי "העם הפלסטיני דבק בזכות השיבה" וכי החמאס דבקה בעקרונותיה: "**לא נכיר בישראל, לא נונח את ההתנגדות (קרי, דרך הטרור) ולא נתחייב להסכמים שנחתמו**" (אלג'זירה, 15 במאי).

■ **ההסברה הסורית** ניצלה גם היא את אירועי "יום הנכבה" להדגשת הדבקות ב"זכות השיבה". "זכות" זאת מוצגת כשורש הסכסוך וכתכלית המאבק הפלסטיני תוך הדגשה כי לשום גורם אין רשות

² דוברי פתח הודיעו כי מנגנוני הביטחון של חמאס מנעו פעילויות פתח לרגל "יום הנכבה" ולפיכך הם השעו את קיומן.

לוותר עליה (מאמר של מיסון יוסף, אלוטן, 14 במאי). אל מול הדגשת "זכות השיבה" מוצגת מדינת ישראל כ"ישות גזענית", "ישות מלאכותית" חסרת שורשים, המנסה בכל מחיר להצדיק את זכות קיומה (מאמרו של אחמד חמאדה, אלת'ורה, 14 במאי).

■ **בלבנון** התפרסם "סקר" מטעם מרכז בירות למחקרים ולמידע בעניין "זכות השיבה". הסקר (שמידת אמינותו מוטלת בספק) בדק את מידת אמונתם של הפלסטינים המתגוררים במחנות הפליטים בלבנון ב"זכות השיבה". ממצאי ה"סקר" מצביעים כי 89% מהנשאלים (מתוך מדגם של 500 נסקרים) מאמינים באפשרות מימוש "זכות השיבה". 61.8% מהנשאלים סבורים כי "זכות" זאת יכולה להתממש רק באמצעות ה"התנגדות" (דרך האלימות והטרור), 28.6% מהנשאלים סבורים כי "זכות" זאת יכולה להתממש באמצעות החלטות האו"ם ו-9.6% סבורים כי ניתן לממשה באמצעות הקהילה הבינלאומית (הסדרים פוליטיים).